

O'QUV MASHG'ULOT GURUHIDAGI ERKIN KURASHCHILARNI TEXNIK-TAKTIK HARAKATLARINI KOMBINATSIYALASH USLUBLARI.

A.U.Yuldashov

Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali

Yoshlar bilan ishlash, ma'naviyat va ma'rifat bo'limi, boshlig'i

E-mail: adxamjon8397@mail.ru

Annotatsiya: Erkin kurashda texnik va taktik harakatlarni o'qitish metodikasi haqida, sport kurashi texnikasini o'rgatish metodologiyasida an'anaviy ravishda o'rganish haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik nazariya, motorli harakat, texnika, taktika, harakat, evristik usul

Kirish.

Bolalarning rivojlanishida muhim rol o'ynaydigan ochiq havodagi o'yinlar so'nggi paytlarda turli sport turlari bo'yicha mashg'ulotlarning samarali vositasi sifatida keng qo'llanila boshlandi. Bu ochiq o'yinlar katta rol o'ynaydigan sport mashg'ulotlarida o'qitishning o'yin uslubining katta imkoniyatlari bilan bog'liq va u turli sport turlariga erta ixtisoslashuv bilan ham bog'liq. Ixtisoslashgan ochiq o'yinlar deganda, mazmuni sportning o'ziga xos elementlarini va u uchun zarur bo'lgan jismoniy fazilatlarni shakllantirishni o'z ichiga olgan o'yinlar tushuniladi. Ixtisoslashgan ochiq o'yinlardan foydalanish zarurati, qoida tariqasida, murabbiylarning o'qitish texnikasi va asosiy texnik va taktik harakatlarni yaxshi bilishi, ya'ni. har xil tayyorgarlik va aldamchi harakatlarni qat'iy tartibga solinadigan usul yordamida o'rgatib bo'lmaydi. Buni tushungan holda, murabbiylar raqobat usulidan, jumladan, grappling mashg'ulotlarida foydalanadilar. Biroq, baxslarda bolalarning barcha e'tibori texnikani bajarishga qaratilgan va asosiy taktik harakatlar amalga oshirilmaydi.

Bu yerda yechim oddiy - g'alaba elementar harakatlarni eng yaxshi bajarish uchun beriladigan jang o'tkazish qoidalarini ishlab chiqish. Bunday janglar ixtisoslashtirilgan ochiq o'yinlar shaklida o'tkaziladi. Ushbu o'yinlardan foydalanib, murabbiy qat'iy tartibga solinadigan mashg'ulot usuli va raqobatbardosh o'rtasidagi tafovutni bartaraf eta oladi, ham texnikani, ham baxs taktikasini izchil o'rgatadi.

Adabiyotlar tahlili.

Keling, taktik harakatlar qanday shakllanishini, sport kurashida ularni shakllantirishning eng xarakterli vositalari va usullarini ko'rib chiqaylik. E.M.Chumakov taktikani o'qitishda ishlatiladigan quyidagi usullarni ajratib ko'rsatadi:

1. Umumlashtirilgan qoidalar, qonunlar, aksiomalar usuli. Ushbu qoidalar quyidagicha ko'rinishi mumkin: "raqibni u harakatlanayotgan tomonga tashlang", "raqibning sa'y-harakatlari yo'nalishi bo'yicha qabul qiling" va boshqalar.
2. Muammoli usul. Bu talabaning o'zi tomonidan tajriba to'plashni ta'minlaydi. Ushbu usul bilan o'qitishda siz ikki yo'l bilan borishingiz mumkin: mashg'ulotlar va musobaqalar paytida to'g'ridan-to'g'ri kurashda o'z-o'zidan tajriba to'plash; tajribalarni maqsadli va to'g'ri o'rnatish. Hozircha o'qitish amaliyotida birinchi usul ko'proq qo'llaniladi.
3. Evristik usul. Ma'lumki: kurashchi qanchalik ko'p tajribaga ega bo'lsa, shuncha ko'p bo'ladi; uning sezgi yaxshi rivojlangan va intuitiv ravishda o'zi to'g'ri yechimni topadi. Tajriba to'plash uchun quyidagi uslubiy usullardan foydalaniladi: fiksatsiyakurashchi bilan birgalikda vaziyatlarni tahlil qilish; variatsiya-mumkin bo'lgan dushman bilan vaziyatlarni modellashtirish yoki ma'lum bir vaziyatda taktik yechimlarni topish; vaqt chegarasi. Taktik rejani amalga oshirish jarayonini vaziyatlarning tez o'zgarishi sharoitida o'z harakatlarini boshqarish deb hisoblash mumkin.

Tahlillar va natijalar.

Birinchi usulni o'qitish va undan foydalanish asosan nazariy darslarda amalga oshiriladi, ularning roli va ahamiyati juda muhimdir. Shunday qilib, A.N.Lenz ta'kidladi: "taktikani takomillashtirish bo'yicha nazariy mashg'ulotlar juda katta foyda keltiradi". Ammo murabbiylar ko'proq sportchilarning o'z tajribalariga tayanadilar. Shuning uchun shartli kurash talabalarni taktik takomillashtirishning asosiy vositasi sifatida ajralib turadi.

Shuningdek, dastlabki tayyorgarlik guruhlarida kurashchilarning mashg'ulot jarayonini tashkil etishda yo'naltirilishi kerak bo'lgan bir qator fikrlarni ajratib ko'rsatish kerak:

-o'z-o'zini takomillashtirish va o'rganish uchun oqilona ta'lim va tarbiya;

-sportchining jismoniy va harakat tayyorgarligi darajasiga mos keladigan yukini rejalashtirish;

--yosh sportchilarning ta'lim-tarbiya jarayoniga ongli munosabatini shakllantirishda ularning his-tuyg'ulari, fikrlari va irodalarining safarbarlik darajasini hisobga olish;

- sportchilarning mashg'ulot muammolarini hal qilishda faolligini faollashtirish, ochiq va sport o'yinlari, estafetalarni joriy etish orqali mashg'ulotlarning hissiyligini oshirish;